

Un cens de 1817

Felip Fucho

L'Arxiu Diocesà de Tortosa conserva un cens de la seva diòcesi, corresponent a l'any 1817. Un cop revisat, constatem que es tracta d'un grup de documents molt valuosos per diverses raons. La primera perquè es tracta d'un cens nominal, on apareixen els caps de casa en primer terme. Uns caps de casa que inicialment era format pel baró més vell de la casa. Però si aquest faltava, prenia protagonisme la vídua, i aleshores era ella la "cap de casa". D'altra banda, apareix per primer cop, el cens estructurat per carers. Uns topònims que no sempre guarden el mateix nom que en l'actualitat, i acaba sorprenent-nos alguns noms. Igualment cal destacar que fos un bisbe qui motives el cens, ja que fins aleshores, els censos, eren generats des de les administracions públiques, ja fos la reialesa, o els senyors que dominaven jurídica i econòmicament una u altra zona. Tot plegat amb una clara intensió impositiva, es a dir, cobrar impostos per una u altra raó. Conèixer la gent que vivia a les viles, donava una base de càlcul per saber quanta bossa recaptarien. En aquest cens, no és així, sembla que hi ha més funcions humanitàries, que

no pas administratives i recaptatòries. Des del bisbat tortosí s'hauria enviat unes normes clares als rectors de les parròquies, sol·licitant dades sobre estats de salut, possibilitat de treballar, existència de criats,... No és menys despreciable, la incorporació de l'edat del cap de casa, i el seu estat civil, així com el nombre de famílies que residien dins una mateixa llar. En definitiva, com hem assenyalat, cal valorar la riquesa informativa que ens dona el cens.

Una de les poblacions que envià la relació nominal al bisbat fou La Fatarella. Es destacable el nivell de coneixements que tindria el mossèn, donat que els fulls que relacionà, disposen d'una organització o planificació del treball, que semblen sortides d'un Excel. Columnat, estructurat, alineat,... Us el transcrivim íntegrament i podreu jutjar.

"Padron de todos los cabezas de familias de que se compone el vecindario de la presente villa de la Fatarella del Principado de Cataluña, obispado y Partido de Tortosa y es como se sigue:

Cabezas de familia	Hijos	Criados	Parentesco	Edad	Estado de salud	No puede trabajar
CALLE DE LA FUENTE						
Joseph Malchor, viudo	5		1	58	Sano	
Joseph Cervello, casado	8		1	60	Sano	
Miguel Anguera, casado ¹	3			38	Sano	
Francisco Rius, casado			3	74		Decrepito
Josep Maria Blanch, casado	5			40	Sano	
Damian Cugat, casado	4		1	70		Decrepito
Joseph Verne, casado ²	3		1	55	Ciego	
Ramon Belart, casado	3			50	Sano	
Joseph Ferrer, casado	3		1	60	Sano	
Ramon Alerany, casado ³	3	1		35	Sano	
Teresa Rius, viuda ⁴	4		1	7...	Enferma	
Joseph Rius, casado	8		1	58	Semiciego	
Maria Griso, viuda	4		1	54	Sano	
Vicente Ferrer, viudo	3		1	61	Sano	

Cabezas de familia	Hijos	Criados	Parentesco	Edad	Estado de salut	No puede trabajar
Vicente Ferrer, viudo	3		1	61	Sano	
CALLE SOLA						
Juan Sanchez, casado	2		1	37	Sano	
Juan Rius, casado ⁵	6		1	54	Sano	
Joseph Girones de Carrero,	3		1	34	Sano	
Juan Girones, casado	3			45	Sano	
Miguel Suñer, casado			3	65	Enfermo	
Ramon Cugat, casado	5			38	Sano	
Ramon Cugat, casado	3			38	Sano	
Andres Pascual, casado ⁶	7		1	65	Sano	
Josep Balart, casado	5		1	69	Achacoso	
Ramon Llop, casado	5			38	Sano	
Caieano Pascual, casado	3		1	47	Sano	
Ramon Escola, casado ⁷	6			39	Sano	
Eloy Melis, casado ⁸	4			54	Sano	
Jose Blanch, casado	2			32	Sano	
Josep Vilanova, casado	3		1	46	Sano	
Maria Vernus, viuda	2		1	55	Enfermiza	
Josep Girones, casado	5		1	59	Enfermizo	
Blay Font, casado ⁹	3			4...	Sano	
Andres Llop, casado	5			60	Sano	
Salvador Maña, casado	2		2	36	Sano	
CALLE DE SUÑER¹⁰						
Gabriel Suñer, viudo	5		1	65	Sano	
Joseph Cugat, casado ¹¹	4			62	Sano	
Pablo Vaquer, casado	4			57	Sano	
Francisco Cugat, casado	1		1	76		Decrepito
Ana Maria Freixa, viuda	3		1	58	Sana	
Salvador Pey, casado	3			41	Sano	
Esteban Llop, viudo			6	62	Sano	
Antonio Balsebre, casado	2			35	Sano	
Joseph Ruana, pupilo menor			2	12	Sano	
CALLE DE ARDEVOL¹²						
Miguel Girones, casado ¹³	4			58	Sano	
Juan Rocamora, viudo ¹⁴	4		1	64	Sano	
Josefa Pasqual, viuda ¹⁵	2		1	58	Ciega	
Juan Suñer, casado ¹⁶	3			45	Sano	
Pedro Bardeny, casado	1			36	Sano	
Domingo Ardevol,(sense com) ¹⁷	2		1	42	Sano	
Joseph Balsebre, casado ¹⁸	3			38	Sano	
CALLE DEL HORNO¹⁹						
Ramon Pascual, casado ²⁰	5		1	58	Sano	
Maria Antonia Cugat, viuda	1			60	Sana	
Rosa Descarrega, viuda			7	63	Sana	
Ubaldesca Llop, viuda			5	66	Impedida	
Francisca Jaumot, viuda	3		1	38	Viuda	
CALLE DE LA PLAZA						
Ramon Monreal, viudo	4			73	Achacoso	

Perxe de ca Polilla

Vista de la Fatarella

Creu de terme i rentadors Font de Sant Joan

Perxe de ca Felip

Perxe de ca Belart

Font de Bingaubó

Cabezas de familia	Hijos	Criados	Parentesco	Edad	Estado de salut	No puede trabajar
Andres Cabus, casado ²¹	4			56	Achacoso	
Francisco Ardevol, viudo ²²	5		1	79	Achacoso	
Joseph Monreal, casado	4			46	Sano	
Francisco Margalef, viudo	3			38	Sano	
Miguel Berenguer, casado	4			51	Sano	
Andres Suñer, casado	1			61	Sano	
Joaquin Ardevol, viudo	6		1	64	Sano	
Antonio Pellisa, casado ²³	2		2	25	Sano	
Elena Arrufat, viuda	3		1	40	Sana	
Antonio Ruana, casado ²⁴				52	Sano	
Francisca Llop, viuda	2			54	Sana	
Maria Cugat, viuda	3			57	Sana	
Joseph Ruana, casado	9		1	63	Sano	
Andres Balsebre, viudo	2			62	Sano	
Pedro Folch, casado	4			41	Sano	
C/ DEL PORTAL VILLALBA						
Sebastian Cabus, casado ²⁵	5		1	45	Sano	
Francisca Jornet, viuda	2			43	Sana	
Joseph Giralt, casado	2		1	58	Sano	
Ramon Descarrega, casado	6		1	42	Sano	
Antonio Balsebre, casado				50	Sano	
Domingo Mato, casado ²⁶	4		1	48	Sano	
Andres Arnau, casado	4		1	63	Sano	
Maria Rius, viuda	4		2	74	Sana	
Joseph Cugat, casado	5		1	45	Sano	
Antonio Ruana, casao				60	Sano	
Joseph Llop, casado	4			65	Sano	
Miguel Descarrega, casado	2			61	Sano	
Ramon Girones, casado	4			36	Sano	
Francisca Blanch, viuda	5		1	58	Sana	
Juan Jornet, casado ²⁷	5			48	Enfermo	
Pedro Jornet, casado	7		1	63	Sano	
Josepha Tarrago, vidua ²⁸	4		1	38	Sana	
Joseph Vilanova, viudo	5		1	70	Achocoso	
Rosa Jorda, viuda	5		1	74	Enferma	
Ramon Llop, casado	2			30	Sano	
Ramon Girones, viudo	4		1	73	Achacoso	
Maria Pasqual, viuda	3		2	65	Achacosa	
Andres Girones, viudo	7		2	62	Sano	
CALLE DEN PRADES						
Juan Girones, casado ²⁹	4			36	Sano	
CALLE DE ABAJO						
Juan Vilanova, casado ³⁰	2		1	41	Sano	
Francisco Girones, casado	1			58	Sano	
Joseph Girones, casado	3			30	Sano	
Joaquin Pujades, casado ³¹	4		1	66	Sano	
Ramon Andreu, casado	1			39	Sano	

Plaça Major. Perxe de ca Cabassos

Portal i creu de terme al carrer Misericòrdia

Creu de terme i rentadors a la font de Sant Joan

Cabezas de familia	Hijos	Criados	Parentesco	Edad	Estado de salut	No puede trabajar
Joaquin Balcebre, viudo ³²	1		1	61	Sano	
CALLE DEL CEMENTERIO³³						
Joseph Balcebre, casado	4		3	67	Sano	
Jaime Vilanova, casado	3		1	38	Sano	
Miguel Cugat, casado	2			37	Sano	
Agustin Suñer, viudo	4		1	55	Sano	
Pelegrin Descarrega, casado ³⁴			2	28	Sano	
Andres Pasqual, casado	3			56	Sano	
Teresa Ferrer, viuda	2		1	30	Sano	
Teresa Rius, viuda	3			60	Sano	
Joseph Rius, viudo	3		1	40	Sano	
Ramon Cugat, casado	5			45	Sano	
Joseph Jaumot, (sense com.)	2		2	34	Sano	
Miguel Miro, casado	3			40	Sano	
Joseph Llop, casado ³⁵	3			59	Sano	
Ramon Girones, casado	4		1	62	Sano	
Francisco Rius, casado	1		2	28	Sano	
Domingo Girones, casado	2			29	Sano	
Juan Ruana, casado	4			44	Sano	
Andres Llop, casado ³⁶	5		1	54	Sano	
Teresa Pasqual, viuda ³⁷	3		1	60	Sana	
Juan Blanch, casado	4		1	61	Sano	
Joaquin Pujades, casado	5			48	Sano	
Juan Urgell, casado	4			40	Sano	
Domingo Llop, casado				36	Sano	
Joseph Llop, viudo	5		2	68	Sano	
Ramon Rius, casado	4			48	Sano	
Joseph Cugat, casado	4		1	78	Enfermo	
Roque Descarrega, casado	1		1	37	Sano	
Joseph Ventura, casado	3		1	50	Sano	
ARRAVAL DE SAN MARCOS						
Francisco Miro, casado				40	Sano	
Francisco Descarrega, casado	4		1	58	Sano	
Maria Rosa Suñer, viuda	4		1	40	Sano	
Joseph Berenguer, casado	3			38	Sano	
Ramon Ruana, casado	1			41	Sano	
Joseph Ruana, casado	1			62	Sano	
Joseph Descarrega, casado			1	53	Sano	
Isabel Ruana, viuda	3		1	65	Sana	
Rosa Sabater, viuda	5			57	Sano	
Joseph Descarrega, casado	4			39	Sano	
Andres Ruana, (sense com.)			1	30	Sano	
ARRAVAL DEL CARMELO³⁸						
Pablo Cabus, casado	3			45	Sano	
Cosme Ruana, casado	3			34	Sano	
Francisco Rius, casado ³⁹	1			58	Sano	
Miguela Arnau, viuda	5		1	67	Sana	

Cabezas de familia	Hijos	Criados	Parentesco	Edad	Estado de salut	No puede trabajar
Miguel Ruana, casado	2		2	44	Sano	
ARRAVAL DE LA FUENTE						
Joseph Monrral, casado ⁴⁰	3		1	68	Sano	
Remunda Pepio, viuda	6		1	69	Achocosa	
Andres Blanch, casado	3			48	Sano	
ARRAVAL DE SUÑER⁴¹						
Domingo Palleres, casado				38	Sano	
Francisco Cugat, casado	7			40	Sano	
Joseph Vilanova, casado	5		1	49	Sano	
Andres Ruana, casado	4		1	47	Sano	
Francisco Suñer, casado	6		1	60	Sano	
ARRAVAL DE MISERICORDIA						
Joseph Girones, casado	4		1	35	Sano	
Joseph Rius, casado	1			55	Sano	
Vicenta Pujades, viuda	6		1	54	Sana	
Andres Domenech, casado				45	Sano	
Josepha Basco, viuda	4			46	Sana	
Blas Arnau, viuda	3			48	Sana	
Francisco Basco, casado	5		1	55	Sano	
Padrón de todos los vecinos cabezas de familia, pobres e inutiles de la presente villa de la Fatarella						
Miguel Ruana, casado	1		1	58	Sano	
Juan Suñer, casado	3			47	Sano	
Joseph Suñer, casado	4			60	Sano	
Maria Vilanova, viuda	2			51	Sano	
Juan Barrobes, casado	1			50	Sano	
Candido Perez, casado				34	Sano	
Francisco Monreal, casado				26	Sano	
Joseph Sator, casado	2			62	Sano	
Joseph Arbones, casado	2			38	Sano	
Pablo Vaquer, menor, casado				27	Sano	
Francisco Llop, casado	5		2	35	Sano	
Joseph Segundo, casado	3			38	Sano	
Miguel Girones, casado				60	Sano	
Pupilos de Andreu Giralt	2			15	Sano	
Maria Torner, viuda	3		1	43	Sana	
Maria Suñer, viuda	2		1	50	Sana	
Josefa Bargallo, viuda	2		1	58	Sana	
Miguel Llop, casado	1			60	Sano	
Joseph La Plaza, casado	3			39	Sano	
Ramon Ruana, casado	4			36	Sano	
Francisco Jaumot, casado	3			45	Sano	
Joaquin Ardevol, casado	2			37	Sano	
Ramon Suñer, casado	3		1	60	Sano	
Carlos Pellisa, casado	6			41	Sano	
Juan Sabro, casado	4			38	Sano	
Andres Miro, casado	1			60	Sano	

Cabezas de familia	Hijos	Criados	Parentesco	Edad	Estado de salud	No puede trabajar
Rosa Ruana, viuda	3		1	64	Sana	
Damian Cugat, casado				37	Sano	
Joseph Barral, casado	1			36	Sano	
Joaquin Jaumot, casado	2		1	58	Sano	
Bautista la Plasa, casado	1			59	Sano	
Francisco Llop, casado	2			55	Sano	
Rosa Jornet, viuda	2			52	Sano	
Josepha Cugat, viuda	2			47	Sano	
Joaquin Blanch, casado	1			38	Sano	
Andres Ruana, casado			1	33	Sano	
Francisca Anguera, viuda	2			55	Sana	
Andres Cugat, casado	3			40	Sano	
Juan Blanch, casado	3			45	Sano	
Maria Altadill, viuda	3		1	62	Sano	
Ramon Mas, casado	1			38	Sano	
Francisco Ruana, casado	2			39	Sano	
Corensio Garcia, casado	2			69	Achacoso	
Joseph Antonio Rabaso, casat	4			45	Sano	
Ramon Suñer, casado	1			27	Sano	
Juan Vaqueer, casado			4	64	Sano	
Candia Pascual, viuda	3			33	Sana	
Antonio Jaumot, casado	4			45	Sano	
Teresa Llop, viuda	3			43	Sana	
Ramon Cabus,	3			37	Sano	
Magdalena Girones, viuda	4		1	44	Sana	
Josepha Girones, vuda	2			34	Sana	
Rosa Vaquer, viuda	4		1	60	Sana	
Ramon Cugat, casado	4		1	59	Sano	
Josepha Llop, viuda	2			45	Sana	
Ramon Folch, casado	3			46	Sano	
Francisco Ferrer, casado	2			36	Sano	
Francisco Vernet, casado	2		1	38	Sano	
Andres Descarrega, casado	2			39	Sano	
Domingo Cugat, casado	1			45	Sano	
Joaquin Ruana, casado			1	27	Sano	
Ramon Jornet, casado	4			44	Sano	
Francisco Mas, casado	2			37	Sano	
Joseph Descarrega, casado	3			54	Sano	
Ana Maria Suñer, viuda	5		1	69	Enferma	
Joseph Cugat, casado	4		1	39	Sano	
Joseph Mas, viuda	2			41	Sano	
Andres Arnau, viudo	1			52	Sano	
Ramon Giralt, casado	1			34	Sano	

Certifico el infraescrito rector de la Iglesia Parroquial de la Fatarella, que el Padron que antecede esta formado con arreglo a los libros de esta Parroquia, y para que conste lo firmo en la Fatarella a 25 de mayo de 1817.

D. Joaquin Selma, Rector".

A tall de conclusions, podem ressaltar que, de la relació tant detallada que ens serveix mossèn Joaquin, ens assabentem que, a la vila, hi vivien unes 1.050 persones, repartides entre 229 cases.

També és de notar l'existència reiterada del nom Francisco/a. Normal, amb el potencialment que les ordres franciscanes van fer per la Terra Alta. Però a La Fatarella, la construcció de l'ermita de sant Francesc Xavier, va popularitzar, i fins i tot, posar de moda, el nom de Francisco, en les dos vessants, masculina i femenina.

Sorpren la inexistència de persones amb el nom de Blai, del qual la vila n'és una gran devocionaria, fins l'extrem que les festes d'hivern estant dedicades al seu honor. Més sorprenent és encara la manca de persones amb el nom del patró de la vila, Sant Andreu. Així com també comptem molt pocs Antonio. Es evident, que cada època ha popularitzat uns o altres noms, però aquí estem parlant dels patrons de la vila.

Teníem la constància que la longevitat de la gent, en temps passats era baixa. Aquí notem que alguna gent ja comença a tenir "una certa edat", arribant persones a més de 70 anys.

De l'apartat de criats, tant sols una família en fa constància. ¿Perquè no apareixen criats? Costa de creure que tant sols una casa gaudís d'aquest tipus de servituds, perquè des d'antic, molta gent, sobretot femenina, anava "a servir" a les cases bones de la vila.

Com hem dit, són dades que donen molt de si per puguer treure conclusions i detalls històrics de cada vila.

Per últim, volem deixar constància de la gran ajuda que ens han prestat el matrimoni Josep Pujades i la Maria Balsebre, de ca Correu, que mercès als seus coneixements i la memòria de que gaudeixen, han col·laborat en reconstruir, els possibles descendents d'aquelles famílies censades al 1817.

Creu de terme al carrer de Vilalba

Notes

¹ Podria ser ca Roquet ?

² Ca la Virginia?

³ Ca la Barbereta?

⁴ Podria ser la vidua de cal Compte ?

⁵ Cal Rico?

⁶ Cal Flare?

⁷ Ca l'Agustí?

⁸ Ca Fontet (davant de ca Agustí) ?

⁹ Ca Fontet?

¹⁰ Podria ser el carrer Sant Antoni,?

¹¹ Ca la Isabel?

¹² Podria ser l'actual carrer del Forn ?

¹³ Ca Bertomeu?

¹⁴ Podria ser ca Descarrega?

¹⁵ Ca Serafi?

¹⁶ Podria ser ca Suñe o ca Suñeret?

¹⁷ Podria ser ca Tomas de la Prensà?

¹⁸ Podria ser ca Balsebre?

¹⁹ Podria ser l'actual carrer de la Baixada del Forn?

²⁰ Cal Fuster?

²¹ Podria ser ca Matraques? (actual ca Pio)

²² Cal Cugado?

²³ Ca Pellisa?

²⁴ Ca Guirra?

²⁵ Ca Cabús?

²⁶ Ca Mató?

²⁷ Ca Portello?

²⁸ Cal Severo?

²⁹ Ca la Giralda? o ca la Monja? Avui ca Adrian.

³⁰ Ca Carlin?

³¹ Ca la Gandesana?

³² ca Roc?

³³ Podria ser l'actual carrer de Sant Juan, i part del carrer Sant Ubaldesca.

³⁴ Podria ser cal Pelegrí que s'entrava pel carrer de baix?

³⁵ Ca Podrea?

³⁶ Cal Ransi?

³⁷ Ca la Rafela de Purna?

³⁸ Podria ser el cap de la costa de la Font?

³⁹ ca Mallada?

⁴⁰ Ca Valleso? o Coixet?

⁴¹ Podria ser l'actual carrer del Vall d'Estudi?

Fotografies: **Fons Salvany. Biblioteca de Catalunya**

